

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середа
и Суботы (кроме русскихъ святъ) о
4-хъ годахъ по году. Авторъ дола-
етъ Библиотка найзнам. повѣстий
выдавать по 2 числа аркушъ каждого
15-го в мѣсяцъ, для каждого мѣсяца.
Редація, администрація и распла-
та въ годъ 4, 8 улича Академична.
Всѣ листы, посылки и рекламаци
належитъ пересылать по адресу:
редація и администрація „Дѣло“
4, 8 улича Академична.
Ручкою по возвращеню только на
поверенне зветереново.
Подорожко слово стоить 10 пр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ стоить:
на цѣлый рокъ . . . 8 зр.
на полъ року . . . 4 зр.
на четверть року . . . 2 зр.
въ годъ „Библиотка“ . . . на пять аркушъ
на цѣлый рокъ 12 зр. на цѣлый рокъ зр. 5
на полъ року 6 зр. на полъ року зр. 3.50
на четверть року 3 зр. на четверть року зр. 1.25
Предплату належитъ пересылать
срочно (найдеште почтовымъ пере-
казомъ) до: Администрація чл. „Дѣло“.
Оголошеня принимаются по цѣнѣ
6 пр. а. в. бѣзъ одной строчки печатной.
Рекламаци непечатаня вѣдѣны
бѣзъ порта.

**Редація, администрація и
експедиція „Дѣла“** перенеслася съ
10-го липня с. р. въ каменницю при
улицѣ Академичной подъ ч. 8, ку-
да просимо адресувати всякі листы, по-
сылки и рекламаци.

Съ дня 1 (13) липня розпо-
чався другій выборъ нашего выдани-
ща, тогда просимо о скорѣ отповѣсти
предплату. Тыхъ VII читательствъ, котры
лише знавали булы „Дѣло“, або котрымъ
въ протягу четверо року предплату вже
сбывчлася, просимо о скорѣ надосланы
заказу.

Новоприступачий ВП. предплатники
на „Библ. найзн. повѣстий“, достануть
аркушъ початокъ повѣсти „Дьявъ“, а если
заказатъ предплату на „Дѣло“ до конца
року, то отрываютъ на жаданье по-
вѣсть „Въ оборонѣ чести“ за цѣну пре-
дплату 2 зр. а. в.

Чехи и Русины.

VI.
Иные пытанье поднесено и поставле-
но въ яко верозможное: „Чому въ 1848
р. не стараноси предплати рускою шляхты
для рускою справы? Рускы аристократы
— говорите дальше — не булы еще пе-
решены такъ свомичей, якъ булы онѣмече-
скы чешкою аристокраціи не счиало че-
скаго патриоты бѣтъ тижныхъ и довто-
рять заходѣтъ, чтобы повернути че-
ску аристокрацію для чешкою націонали-
зму. У насъ противно, спольщена шляхта
скаа принималася до рускою народности,
обидѣла тую повирати, подъ условіемъ
вспѣшной коопераціи съ Поляками (якобы
въ цѣль мирного пожити)...“

Поясненье на повыше пытанье да-
еть факты, кто ихъ хоче розумѣти.
Вже въ мартѣ 1848 р., коли зав-
дѣшав Русины до подпасаа адресу до
трону, въ котрымъ стоило: въ школахъ,
судѣ и администраціи вывѣтъ урядовый
шляскы, Русины заисадали дотати: и
рускы. Тогда кричало: „Niema Rusi!“

Гдещо про бувальщину

русскы церкви и про нашихъ давныхъ
священникѣвъ.

(Конецъ.)
Такъ то велоса давно священникамъ
шляскы. Губленый, погоржденый, повба-
вѣлъ добръ церковныхъ и аголодженый
вредѣдали они „символъ огня и воду“ и
вручалъ чашку или за ласкавнымъ хлѣ-
бомъ; рускы селишны надѣлюю его зем-
лю а польскы шляхтичи-патроны отбе-
рали ему ея. Доверна патентъ Юсефинскы
и впрогузъ заисадали ему житье.

Трѣба отже крайномъ коррупціи, что-
бы, — якъ то польскы писемники учини-
ли, — отщипувати винного, въ томъ раѣвъ
польского шляхтича, бѣтъ винны, а другого,
мѣшаного, т. е. руского священника, ко-
трымъ булы власне жертвою той винны,
обманувати и плагувати фдкою жовчию.
Мы якъ не боронимо, нехай собѣ вели-
чаштъ дѣяну саволою спомѣтъ магнатѣвъ,
вѣдѣтъ вычитаетъ своимъ князими Каролими
Радзивилами, что то середѣ стѣнѣвъ тво-
рѣтъ въ каменницѣ днѣхъ волычанскы
дѣла, выучивши въ нихъ грубого виѣра
а забавляе въ нихъ дошми, або спо-
вѣтъ Браняцими, что будували середѣ
дѣлѣвъ тереса въ дощѣхъ, навѣвали на
вѣтъ медведѣтъ и овчѣвъ, чтобы ихъ,

Та Polska! Тоъ Русины обурило и стало-
ся поводомъ руского адресу до трону.

Коли завдѣшаво Раду народону поль-
ску для вышлованя интересѣвъ чисто-
польскыхъ, Русины выдѣлили споводо-
ваными заисадали Раду Руску для справы
русскихъ. Свольщина шляхта, котра до
народности рускою почала признаватися,
противъ окланку: „Niema Rusi!“ не
протестувала а поднесла протестъ противъ
Рады Рускою, съ цѣлюю чтобы ея пара-
лизовати, вышесъ изъ Соборъ и голоситъ,
что только той мая право Русъ заступати.
До Собору переважно належали Поляки
руского роду. Соборъ выдае манифестъ,
въ котрымъ заисала испѣльную кооперацію
съ Поляками.

Умѣренный Русины загалася въ по-
чатку приступати до Собору, они жадали
получени Собору съ Радою Рускою. Въ
маю 1848 р. уваженивъ бувъ вправдѣ
Соборъ панѣвъ А. Домбчаньского и Зено-
на Поглодовского до трактованя въ той
справѣ съ Радою Рускою, але безъ ре-
зултату. Ту показалося, что интересѣвъ
Руси съ пересадными интересами Поль-
щѣ погодити годѣ. Уклады розбилися и
умѣренный Русины, котры еще не булы
утрачави надѣи, что Поляки приѣдутъ до
умѣриваня, выступили съ Рады Рускою и
вступили до Собору. Ту почала справа
розъяснитися. Въ вересню 1848 р. отбувѣс-
во Львовѣ въѣхавъ Русины, въ котрымъ
шла удѣль Рада Руска, але Соборъ, хо-
тий умѣренный Русины такожь того жа-
дали, рѣшивъ удѣлу не брати. Небавомъ
потому, днѣ 6 жовтня графъ А. Голескскы
предѣдатель Собору, скликае вгромаджен-
ье, котре мимо оппозиціи членѣвъ ру-
скихъ, ухваляе розвизати Соборъ, уважа-
ючи себе только за филию Рады народо-
вой польскои; черезъ что умѣренный Ру-
сины вбѣтали спомпромитованъ.

Ту оказалося цѣль Собору — и того
облудного признаваниса до народности
рускою. Ту показалося, что испѣльная коо-
пераціа съ Поляками не значила мирне
пожитье межъ обома народностями,
котре только на справедливости опирати-

ся може: значило тоъ все парализовати
Раду Руску, чтобы не клала перешкоды,
але противно, чтобы Русины помагали до
будованя Польщѣ на Русъ.

Мы выдѣли, что посередѣ чешкою
аристокраціи знаходилося еще заисѣлды
кобляхъ меценатѣвъ, котры подтриму-
вали справы чешкы, чего у насъ на дарю
шукатьмо. Тожъ чешкы патриоты не пред-
ли довголѣтнихъ заходѣтъ, чтобы анѣмече-
ску шляхту для чешкою народности новы-
скати, алежь жадѣтъ въ повертаючихъ не
ставитъ условія и. пр. испѣльной коо-
пераціи съ Нѣмцими. Розумѣеся, шляхта
народна есть для народу потрібна, и Ру-
сины рады бы такую повтали, але вына-
родовлена, съ чужими цѣлями, есть шко-
длива. Правда, можна не одинъ заисѣтъ
Русинамъ въ 1848 р. и дальшихъ лѣтъ
робити, а именно, что кинувши на поле
политики, заисили просѣту народа;
але николи того, что не дали Русъ ужити
за матеріалъ для Польщѣ.

Мы критикуемъ тыхъ Русинѣвъ,
але чи бѣльше бѣтъ ихъ рукъ приклада-
емъ для просѣты народа, чи бѣльше
жертвуемо для справы народныхъ, о томъ
нашъ буде вѣльно усомнитися.

Стеф. Качала.

ДОПИСИ.

Зъ Щирця. (Польонизація рускыхъ
шкѣлъ народныхъ.) Много то вже разѣвъ
въ рускыхъ часописѣхъ подыбували мы
жалобы и протесты въ вѣхѣхъ сторонъ
галицкою Руси противъ польонизаціи
школярѣвъ рускыхъ въ вѣхѣхъ школахъ,
въ томъ числѣ наѣтъ въ школахъ на-
родныхъ, где польонизація мусить вже бу-
ти уважана простымъ забѣйствомъ мо-
ральнымъ дитины. Однакомъ бѣтъ жалобѣ
намъ совѣшмъ нема полегшеня а на про-
тесты нашы никто не уважае и все иде
по давному. Отъ и. пр. буны и на испы-
тахъ въ чотырокласовой школь въ Щир-
ци и въ народныхъ школахъ т. зв. на
Пѣскахъ и на Ланахъ въ половинѣ ли-

пня с. р. Въ школахъ на Пѣскахъ
було вѣхѣхъ ученикѣвъ 77; въ тыхъ було
74 Русинѣвъ греч. обр. а 3 Русинѣвъ
лат. обр., котрыхъ оцидѣально
называютъ для вѣстныхъ цѣлей Поля-
ками. Ктобы смѣлъ о томъ сомѣнитися,
что въ школахъ на Пѣскахъ рускы языкъ
повиненъ бути выкладомый? Однакомъ
такъ не есть; въ школахъ на Пѣскахъ
есть языкъ выкладомый польскы и въ томъ
языцѣ отбувѣс нешеть! Слушайте и
вадерите въ грудѣхъ правдеи своея обу-
рѣше: для 3 рускыхъ дѣтѣй лат.
обряду, невадо-Полякѣвъ, мусить
74 рускыхъ дѣтѣй греч. обряду,
цвѣнькати по польскы!!! Въ вы-
казахъ статистичныхъ вѣсно стоить: на
Пѣскахъ руска школа... Такъ, на папе-
ри! О, у насъ есть рѣвноуправленье,
только, покалься Боже, часто того рѣвно-
управленя никто не бачитъ! Бѣтъ оно —
lucra et non lucendo, тай годѣ.

До якого степеня може такъ пони-
мане и въ дѣло переведене рѣвноуправле-
нье школьное вдеморализовати молодѣжь,
побачивъ и почувъ я на томъ славетномъ
испытѣ на Пѣскахъ. Поминувши тов, что
дѣти ничъ а ничъ не умѣли, что на вѣхѣхъ
молоденькихъ лицахъ дѣтѣй видко було
печатъ якогось заголомшеня, крѣмъ того
еще — на печалъ батькамъ рускыхъ дѣ-
тѣй мусимъ сказати, — что дѣти ихъ на-
вѣтъ на запытанье руске отповѣдали ду-
же пошѣвеченою, покалѣченою, польониз-
мами споганеною рускою мовою! А що
вже й казати о понатихъ рускыхъ дѣ-
точокъ!

Лучше вже пошшовъ испытъ на
Ланахъ, бо тутъ учитель выкладѣтъ по
руску. Дѣти рѣднымъ своимъ языкомъ
отповѣдали вѣсно, разумно, при томъ радо
и охочо.

Що же до самои щирецкою чотыри-
класовой школы, то испытъ въ вѣхѣхъ
предметѣвъ ишовъ не але, только при ру-
скѣмъ языкѣ показалося, что той пред-
метъ бувъ страшенно уносѣдженый въ
школь щирацкѣй. Въ I класѣ А. дѣтѣй
наѣтъ не пытали въ руского, въ I кл. Б.

вѣшества передѣ стома роками. Текеть
той пѣсни есть такой:

„Ой поѣхавъ Яковичко а въ мѣшѣ за
[мукою,
„За нимъ Ляхи-гайдамахи въ мечомъ въ
[дукою...
„Помагай-Вѣдѣтъ, Яковичку, якъ же намъ
[си масшь
„Дай намъ того кониченька, що самъ на
[пѣтъ граешъ!
„Но дамъ Ляхи-гайдамахи, коня вороного,
„Збавилисьте здоровчюкы и конина моего.
„Итъ зачали Яковичку бити-мордувати,
„Ой то зачавъ Яковичко вѣтъ чтыри давати
„Вѣрѣтъ Ляхи-гайдамахи и вѣтъ чтыри конѣ,
„Лишѣтъ менѣ ударуйте жита и здорона!
„Положили Яковичка грудьми на колоду,
„О ту й лежи Яковичку за хорому вроду!
„Положили Яковичка грудьми на камѣнцѣ
„И зачали му здирати червоны ремѣнцѣ.
„Прилетѣла зазулочка, не повотигла сѣсти,
„Ой чи хочешъ Яковичку нита або вѣсти?
„Нѣ, не хочу, зазулочко, иѣ пѣти иѣ вѣсти,
„Лѣтъ, лѣтъ зазулочко, матѣнцѣ вѣновѣти.
„Прилетѣла зазулочка, тай стала кувати,
„Выйди, выйди, на подѣбре, Яковцова мати!
„Погиннула стара мати у дѣки мѣсенти,
„Выйшла, выйшла на подѣбре, тай стала
[гужити.
„Ой не тужи, стара мати, не завдавай тугу,
„Зроби свою Яковичку кедровую трумну,
„Кедровую, каже, трумну, а тисово гвѣзде,
„И завѣтъ до Галича, где ея наны вѣзѣдаты.
„Вышайте, брата мой, гавбокую яму
„Та най ваша слава буде, що въ Галичи
[я мру.
„Вышайте, брата мой, високу могилу,
„То най ваша слава буде, що въ Галичи гну!

Мы задоволены, что мы перестерегли
читателѣвъ и выказали, на яку иѣру за-
служуютъ пашквиланты, что дописуютъ
до гдейкихъ польскыхъ газетъ въ нашѣмъ
краю. Не добра то справа, за котру вѣта-
пляютъ рыцарѣ ложи и котру лише ло-
жею подперти можна. Про самыхъ па-
шквилантѣвъ намъ не ходитъ и мѣшѣтъ
надѣю, что чейже и сама польске чита-
юча публичность колисѣтъ обанастъ, что таи
мнима муза, промовляюча въ дощѣхъ тоѣвъ
въ высокого педесталу — есть собѣ про-
ста, але розаухвалена кума въ лычакѣв-
ского передѣвети въ коротенькомъ ко-
жушку и съ болотомъ въ рукахъ...“
В....., въ маю 1881 р. К.

* За присланны менѣ Свѣтлою Реда-
ціею книжки, котры менѣ до уложени сеп-
татин придалиса, складаю їй прилюдно сер-
дечну подяку. К.

— Дивоголядно дѣтя приѣшло недавно
на свѣтъ въ одинѣхъ сѣлѣ на Моравѣ. Дѣтя
тоъ мало дѣтъ головы, въ посередѣ котрыхъ
выставала третя рука; оно отдыхало и вы-
давало голосомъ обома устами. Вѣдно тоъ со-
творѣше жило лишь дѣтъ годныи.
— Число жителѣвъ Великою Британіи
выносить надѣ 35,000,000; женщизъ есть
о 700,000 бѣльше бѣтъ мужчицъ.

...дуже сорочкою приваляе, з чого за-
ставило надітись, що ніколи буде поперати
приваляти Пани. Раніше ж в ст. Чорного
...вже не знає, як діло стоїть з тими
...вже не знає, як діло стоїть з тими

Франція. В Тулузі поспіхом тре-
...вже не знає, як діло стоїть з тими

...вже не знає, як діло стоїть з тими

НОВИНКИ.

— (Архивні вѣсти) 1) Др. Кар. Дрба,
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Царь жертвує зъ приватныхъ
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Русини въ Римѣ 66. Зъ
...вже не знає, як діло стоїть з тими

...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Директоръ львівського театру поль-
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Помарь великій навістивъ 12 липня
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Начальникъ бюро технічного въ на-
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Міжнародний торгъ на збѣжжѣ мас
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Смерть въ поломѣни. Вь одній селѣ
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— О антиидѣвскихъ безпорядкахъ на
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Вь одесскій газетѣ „Пчелка“, котра
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Вь Буквині — инше вь другій мѣстѣ
...вже не знає, як діло стоїть з тими

патріоти стараються пробудити самовдѣ-
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Вь Сучавѣ збѣгавъ утвореній судъ
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Во Львові завважалося товариство о-
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Вь селѣ Ступниці загнавъ злѣоний
...вже не знає, як діло стоїть з тими

— Торжественно отворенне чешкого на-
...вже не знає, как діло стоїть з тими

— Военный судъ вь Москвѣ засудивъ
...вже не знає, как діло стоїть з тими

— Станъ здоровья президента Гарфѣль-
...вже не знає, как діло стоїть з тими

— Вь Кишиневѣ зголосився товаришъ
...вже не знає, как діло стоїть з тими

— Передъ судомъ военнымъ вь Кіевѣ
...вже не знає, как діло стоїть з тими

— Управа университетска вь Одесѣ
...вже не знає, как діло стоїть з тими

— Якъ велика мука бути бібліотека
...вже не знає, как діло стоїть з тими

штер. с. ж. 840.000 зр., а цѣну одного при-
...вже не знає, как діло стоїть з тими

— Гдѣщо зъ результатѣвъ послѣдній
...вже не знає, как діло стоїть з тими

Мѣсто	1857	1869	1880	Примѣч.
Львѣль	70384	87109	110250	26-5%
Кракѣвъ	41086	49835	60679	21-7
Чернѣвѣць	26345	33884	45000	34-6
Тернопѣль	17210	20087	25018	24-5
Коломия	14839	17679	24652	39-5
Тарнопѣль	8459	21779	23853	9-5
Перемишль	9806	15185	21984	44-8
Вроцъ	18743	18733	19804	5-7
Станиславѣвъ	13047	14479	18084	24-9
Стрый	9184	9880	12587	27-4
Ярославъ	8773	11166	11914	6-7
Радѣвѣць	7249	9007	11160	23-9
Решѣвъ	6723	9183	11142	21-2
Снатинъ	10663	10688	10832	1-3
Бережаны	4734	9290	10812	16-4
Бориславъ	621	4956	10287	107-6
Бучачъ	8523	8173	10224	25-1
Сучава	6012	7450	10104	35-6

Зъ того бачимо, що зъ мѣстѣ гали-
...вже не знає, как діло стоїть з тими

— (а) Нова форма еманципації жѣн-
...вже не знає, как діло стоїть з тими

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Украинской альманахъ „Луна“ (око)
...вже не знає, как діло стоїть з тими

— „Пріатель дѣтей“, котрий до теперъ
...вже не знає, как діло стоїть з тими

Вѣсти епархіальній.

Зъ Епархіи Перемискою.

На конкурсъ вьмст. приходъ Тиллява,
...вже не знає, как діло стоїть з тими

Каноничну институтію на прих. Вѣла
...вже не знає, как діло стоїть з тими

Сотрудниками поставленій оо. Север.
...вже не знає, как діло стоїть з тими

На приходъ Вѣляна, Мокрянск.
...вже не знає, как діло стоїть з тими

Упокоився 18 (30) червня о. Клим.
...вже не знає, как діло стоїть з тими

